

Konjunkturinstitutets syn på resursutnyttjandet

SLUTREPLIK

till Mats Dillén,
Kristian Nilsson och
Göran Zettergren

PER JANSSON
OCH STEFAN PALMQVIST

Per Jansson är docent i nationalekonomi och biträdande chef för Riksbankens Avdelning för penningpolitik. per.jansson@riksbank.se

Stefan Palmqvist är PhD i nationalekonomi och chef för Riksbankens Utredningsenhet på Avdelningen för penningpolitik. stefan.palmqvist@riksbank.se

Åsikterna i denna replik är författarnas egna och överensstämmer inte nödvändigtvis med Riksbankens.

Konjunkturinstitutet (KI) har under senare tid vid flera tillfällen argumenterat för att Riksbanken bör sänka reporäntan med utgångspunkt från ett skattat s k arbetsmarknadsgap. I vårt inlägg ”Mer om Konjunkturinstitutets arbetsmarknadsgap” (Jansson och Palmqvist 2005) visar vi att detta skattade gap har ett mycket svagt samband med inflationstrycket i svensk ekonomi. Vi drar därför slutsatsen att det inte är särskilt klokt att ensidigt fokusera på arbetsmarknadsgapet i diskussionen av penningpolitiken.

Dillén, Nilsson och Zettergren (2005, DNZ) menar i sin replik till vårt inlägg att vi missförstått hur inflationsprognoserna görs på KI och att dessa beaktar ett betydligt bredare underlag än enbart arbetsmarknadsgapet. De anser också att vår empiriska analys – som visar att gapet samvarierar dåligt med inflationen – är tveksam.

Låt oss börja med att konstatera att vårt inlägg inte i första hand handlar om hur KI gör sina inflationsprognoser. Vi är väl medvetna om att det är ett ”betydligt bredare underlag” än bara arbetsmarknadsgapet som ligger bakom prognoserna i KIs konjunkturrapporter. Problemet vi pekar på är hur KI argumenterar i sina utspel om penningpolitiken. Om goda inflationsprognoser kräver ett brett underlag bör också diskussionen om penningpolitiken vara nyanserad och inte ensidigt baseras på en viss uppskattning av resursutnyttjandet på arbetsmarknaden. Det vi efterlyser är således att det underlag som faktiskt ligger till grund för prognoserna också på ett tydligare sätt än hittills sätter sina spår i KIs diskussioner och utspel om penningpolitiken – allt för att undvika fortsatta missförstånd.

Vår empiriska analys avser att illustrera de specifika problem som finns med att ensidigt fokusera på arbetsmarknadsgapet (eller liknande mått på stramheten på arbetsmarknaden) i diskussionen av penningpolitiken. Den slutsats vi drar är att inflationen har lite att göra med arbetsmarknadsgapet. DNZ hävdar att denna slutsats är tvek-

sam bl a därför att gapets inflationseffekter i våra modeller fångas av andra variabler som ingår i skattningarna (främst enhetsarbetskostnaderna). Det är visserligen fullt möjligt att detta är förklaringen till att arbetsmarknadsgapet inte ingår i vår (optimerade) skattning utbudsmodell. Det är dock ingen förklaring till att den *parvisa korrelationen* mellan KIs arbetsmarknadsgap och inflationen är svag och periodvis till och med har ”fel” tecken (inflationen stiger när arbetslösheten ökar). Faktum är att vår analys visar att just KIs arbetsmarknadsgap korrelerar osedvanligt dåligt med inflationen (sämre än gap beräknade med standardmässiga trendrensningmetoder; se tabell 1 i vårt inlägg). Att gapets effekter skulle fångas av andra variabler är förstås heller ingen förklaring till att en inflationsmodell som *bara* innehåller KIs arbetsmarknadsgap knappt har något förklaringsvärde alls.

DNZ anser ”att en tydlig och kvantifierad syn på resursutnyttjandet är nödvändig” och påpekar att ”[e]n skillnad mellan KI och Riksbanken är att KI publicerar en kvantitativ bedömning av såväl jämviktsarbetslöshet som resursutnyttjande”. Vi håller med om att det är nödvändigt och viktigt att göra en samlad bedömning av ekonomins

lediga resurser och efterfrågeläget. Att Riksbanken regelbundet gör sådana bedömningar är uppenbart från bl a inflationsrapporterna. Dock är vi tveksamma till att ge arbetsmarknadsgapet (eller liknande mått på stramheten på arbetsmarknaden) en så pass framskjuten roll som KI valt att göra och även till de klara slutsatser man visat sig beredd att dra från detta mått. Martin Flodén (2005) visar i sitt inlägg att KIs skattning av arbetsmarknadsgapet är föremål för påtagliga revideringar i efterskott, när data- och mätdefinitioner ändras. Vi visar i vårt inlägg att även om man bortser från all den osäkerhet Flodén dokumenterar så har detta gap mycket tveksamma empiriska egenskaper; det har i stort sett inget med inflationsutvecklingen att göra, vare sig på kort eller lång sikt.

REFERENSER

- Dillén, M, K Nilsson och G Zettergren (2005), ”Konjunkturinstitutets syn på resursutnyttjandet”, *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 7, s 68-71.
- Flodén, M (2005), ”Är arbetsmarknadsgapet ett mått på penningpolitikens framgång?”, *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 4, s 58-61.
- Jansson, P och S Palmqvist (2005), ”Mer om Konjunkturinstitutets arbetsmarknadsgap”, *Ekonomisk Debatt*, årg 33, nr 6, s 53-58.